

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

දෙහිඅත්තකණ්ඩිය ප්‍රාදේශීය සභාවේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය මෙහෙයුම් ප්‍රකාශනය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 172(1) උපවගන්තිය සහ 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 10(1) උප වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම් හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට දෙහිඅත්තකණ්ඩිය ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ පරිචයන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්ත්වගණනය කළ මතයක් පළකරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ පරිචයන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය වර්ථාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව ප්‍රාදේශීය සභාවේ වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්ථයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා හා වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව

විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක හා සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්‍රෝතයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, චේතනාන්විත මහභරිමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවූව ද අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථය ද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ ප්‍රාදේශීය සභාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව.
- අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව ප්‍රාදේශීය සභාව ක්‍රියා කර ඇති බව.
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව.
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව.

1.5 වෙනත් නෛතික අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ පහත සඳහන් අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් වේ.

- (අ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6(1)(ඇ)(iii) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමග අනුරූප වේ.
- (ආ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6(1) (ඇ) (iv) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ඉකුත් වර්ෂයේ දී මා විසින් සිදුකරන ලද නිර්දේශයන් ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත්ව ඇත.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.6.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට ලැබිය යුතු ස්ථාවර තැන්පතු පොලී ආදායම රු.417,726 ක් හා සමාලෝචිත වර්ෂයේ පොලී ආදායම රු.137,969 ක් වැඩියෙන් ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	පොලී ආදායම ගණනය කිරීමේදී ස්ථාවර තැම්පතු කාල සීමාවන් නිවැරදිව ගණනය නොකිරීමේ වරද මත සිදු වී ඇති බව හඳුනා ගන්නා ලද අතර එම වරද 2025 මූල්‍ය ප්‍රකාශ මඟින් නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ආදායම් නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ආ) LDSP, PSDG වැඩසටහන හා විශේෂ ව්‍යාපෘති යටතේ සිදුකළ ව්‍යාපෘති 14 කට අදාළව දරන ලද රු.11,772,443ක් ප්‍රාග්ධනික කර නොතිබුණි.	2025 මූල්‍ය ප්‍රකාශන මඟින් නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ප්‍රාග්ධන නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

1.6.2 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට ලේඛනය අනුව ශේෂයන් සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ශේෂයන් 04 ක් අතර රු.350,487 ක වෙනසක් පැවතුණි.	මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා ඇති ශේෂය නිවැරදි වන අතර ලේඛනයේ සිදු වී තිබූ දෝෂය හඳුනාගෙන නිවැරදි කරන බව.	නොසැසඳීමට හේතු හඳුනාගෙන නිවැරදි කළ යුතුය.

1.6.3 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා තිබුණු එකතුව රු.428,100,397 ක් වූ ගිණුම් විෂයන් 06 ක ඉඩම් ඔප්පු, සම්පත් මණ්ඩල වාර්තා,	ඉදිරියේ දී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දැක්වෙන ගිණුම් ශේෂ තහවුරු කරන සාක්ෂි

ස්ථාවර වත්කම් ලේඛන, මිශ්‍ර
තැන්පත් ලේඛන හා උප
ලේඛන යනාදී සාක්ෂි ඉදිරිපත්
නොවීම නිසා සතුටුදායක ලෙස
සත්‍යාකෘතිය කිරීමට
නොහැකි විය.

ඉදිරිපත් කළ
යුතුය.

1.7 අනුකූල නොවීම

1.7.1 නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවූ අවස්ථා පහත දැක්වේ.

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය	
(අ) 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනත	1988 අංක 56 සහ 2000 අංක 53 දරන පනත් මගින් සංශෝධිත 1980 අංක 47 දරන ජාතික පාරිසරික පනත	සභා බල ප්‍රදේශය තුළ පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍ර ලබාදිය යුතු සියලු ආයතන හඳුනාගෙන පරිසර බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	බල ප්‍රදේශයේ සමීක්ෂණ සිදු කර හඳුනා නොගත් පරිසර බලපත්‍ර නිකුත් කළ යුතු ආයතන වෙත පරිසර බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමට අවශ්‍යය කටයුතු සිදු කරන බව.	පරිසර පනතේ සඳහන් කර ඇති විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) 1988 ප්‍රාදේශීය සභා (මූල්‍ය හා පරිපාලන රීති)				
(i) 33 රීතිය	වරිපනම් බදු මුදල් පැහැර හරින්නන් පිළිබඳ ලැයිස්තු පිළියෙල කර දේපල තහනම් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකර නොතිබුණි.	අවශ්‍යය නීතිමය කටයුතු ආරම්භ කර හිඟ මුදල් අයකරගැනීමට කටයුතු කරන බව.	මූල්‍ය හා පරිපාලන රීති ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.	
(ii) 59 රීතිය	සෑම වර්ෂයකම ආරම්භයේ දී ආදායම් පරීක්ෂක හෝ සභාපතිවරයා විසින් බලය පවරන ලද්දා වූ නිලධාරියෙකු විසින් සභා බල ප්‍රදේශය තුළ සමීක්ෂණයක් පවත්වා වෙළෙඳ ව්‍යාපාර හා කර්මාන්ත පිළිබඳ ලැයිස්තුවක් පිළියෙල කර සෑම වර්ෂයකම මාර්තු 31 දින හෝ ඊට ප්‍රථම සභාවේ ලේකම්වරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් ඒ	සභාව තුළ ආදායම් පරීක්ෂක තනතුර මේ වන විට පුරප්පාඩු වී ඇති අතර එම තනතුරෙහි වැඩ බලන නිලධාරියා කාර්යාල කාර්යය සහයකවරයෙකි. ව්‍යාපාර හා කර්මාන්ත පිළිබඳ ලේඛනය යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා උපදෙස් ලබා දී කඩිනමින් නිවැරදි කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකරන බව.	මූල්‍ය හා පරිපාලන රීති ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.	

අනුව කටයුතු කර
නොතිබුණි.

(iii)218 රීතිය

සභාව සතු සියලු ඉඩම් හා
ගොඩනැගිලි පිළිබඳව සෑම
වර්ෂයකටම වරක් හෝ
පරීක්ෂා කරවීමට කටයුතු
කළ යුතු වුවත් ඒ අනුව
කටයුතු කර නොතිබුණි.

සභාව සතු සියලු ඉඩම් හා
ගොඩනැගිලි පිළිබඳව
පරීක්ෂා කිරීමට අවශ්‍යය
කටයුතු සිදු කරන බව.

මූල්‍ය හා
පරිපාලන රීති
ප්‍රකාරව
කටයුතු කළ
යුතුය.

(ඇ) 2016 දෙසැම්බර් 29
දිනැති අංක
30/2016 දරන රාජ්‍ය
පරිපාලන
වක්‍රලේඛයේ 3
ඡේදය

වාහන ඉන්ධන දහන
පරීක්ෂාව සිදු කළ යුතු
වුවත් සභාව විසින් එලෙස
කටයුතු කර නොතිබුණි.

වාහන කිහිපයක ඉන්ධන
පරීක්ෂාව මේ වන විටත්
සිදු කර ඇති අතර
අනෙකුත් වාහන වල
පවතින දෝෂ
අළුත්වැඩියාවන්ට ලක් කර
ඉන්ධන පරීක්ෂාව සිදු
කිරීමට කටයුතු කරන බව.

වක්‍ර ලේඛන
ප්‍රකාරව
කටයුතු කළ
යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා සභාවේ
පුනරාවර්තන වියදම ඉක්ම වූ ආදායම රු.16,682,803 ක් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ පුනරාවර්තන
වියදම ඉක්ම වූ ආදායම රු.13,707,370 ක් විය.

2.2 ආදායම් පරිපාලනය

2.2.1 ඇස්තමේන්තුගත ආදායම්, බිල් කළ ආදායම්, රැස් කළ ආදායම් හා හිඟ ආදායම්

සභාපතිවරයා විසින් ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයට හා ඉකුත් වර්ෂයට අදාළව
ඇස්තමේන්තුගත ආදායම්, බිල් කළ ආදායම්, රැස් කළ ආදායම් හා හිඟ ආදායම් පිළිබඳ තොරතුරු පහත
දැක්වේ.

ආදායම් ප්‍රභවය	2024				2023			
	ඇස්තමේන්තු ගත ආදායම්	බිල්කළ ආදායම්	රැස්කළ ආදායම්	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය	ඇස්තමේන්තු ගත ආදායම්	බිල්කළ ආදායම්	රැස්කළ ආදායම්	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය
	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.
i. වරිපනම් හා බදු	1,739,311	1,850,471	1,766,020	2,403,893	1,639,312	1,833,172	1,664,976	2,319,442
ii. කුලී	18,312,761	19,558,127	19,090,659	3,236,543	17,544,027	15,726,511	14,850,934	2,769,076
iii. බලපත්‍ර ගාස්තු	1,800,000	2,244,400	2,325,500	427,700	2,125,500	2,503,210	2,520,710	508,800
iv. වෙනත් ආදායම්	7,084,075	10,084,281	11,357,721	691,025	7,908,310	10,233,586	8,538,811	1,964,465
එකතුව	<u>28,936,147</u>	<u>33,737,279</u>	<u>34,539,900</u>	<u>6,759,161</u>	<u>29,217,149</u>	<u>30,296,479</u>	<u>27,575,431</u>	<u>7,561,783</u>

2.2.2 ආදායම් රැස්කිරීමේ කාර්යසාධනය

සභාවේ ආදායම් රැස්කිරීමේ කාර්ය සාධනය සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ පහත දැක්වේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට හිඟ වරිපනම් ශේෂය රු.2,403,863 ක් වූ අතර 2024 ජනවාරි 01 දින වන විට අයකර ගත යුතුව පැවති හිඟ වරිපනම් රු.2,319,442ක වටිනාකමකින් 2024 වර්ෂයේ දී රු.382,220 ක මුදලක් පමණක් අයකරගෙන තිබුණි. ඒ අනුව හිඟ මුදල් අයකර ගැනීමේ ප්‍රගතිය සියයට 16 ක පමණ ඉතා පහළ අගයක පැවතුණි.	ස්ථිර ආදායම් පරීක්ෂකවරයෙකු සභාව තුළ නොමැති වීම නිසා හිඟ ආදායම් එකතු කර ගැනීමේ ජරමාදයන් සිදු වේ. එය හැකි තාක් දුරට කළමණාකරණය කර හිඟ ආදායම් අවම කර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	හිඟ ආදායම් කඩිනමින් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට හිඟ කඩ කුලී ශේෂය රු.2,402,372 ක් වූ අතර හිඟ මුදල් අයකර ගැනීම සඳහා සභාව විසින් නීත්‍යානුකූල ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.	හිඟ කඩ කුලී ආදායම් එකතු කිරීම සඳහා අදාළ හිඟ කඩ හිමියන් වෙත අවසන් නිවේදන යවා නීතිය කටයුතු සිදු කර අය කර ගැනීමට කටයුතු සිදු කරන බව.	හිඟ ආදායම් කඩිනමින් අයකර ගැනීමට සඳහා නීත්‍යානුකූල ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 පනතින් පවරා ඇති කාර්යයන් ඉටු කිරීම

ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 3 වන වගන්තිය යටතේ මහජන සෞඛ්‍ය, පොදු උපයෝගීතා සේවා සහ පොදු මංමාවත් පිළිබඳ කාරණා විධිමත් කිරීම හා පාලනය කිරීම, ජනතාවගේ සුඛ විහරණය, පහසුව හා සුභසාධනය යන සභාව විසින් ඉටු කළයුතුව තිබුණු කාර්තවයන් ඉටු කිරීම පිළිබඳව නිරීක්ෂණය වූ කරුණු පහත දැක්වේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 126 වගන්තිය යටතේ අතුරු ව්‍යවස්ථා පැනවිය යුතු කාරණා හඳුනාගෙන අතුරු ව්‍යවස්ථා පැනවීමට කටයුතු කර නොතිබුණු අතර 2024 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට අතුරු ව්‍යවස්ථා 05 ක් පමණක් පනවා තිබුණි.	විගණනය විසින් දිගින් දිගටම පෙන්වා දෙනු ලබන ජරාදේශීය සභා පනතේ 126 යටතේ අතුරු ව්‍යවස්ථා නැති වීම සම්බන්ධව නැගෙනහිර පළාත් සභාවේ අනුමැතිය ලබාදීමේ ජරමාදයන් සිදුවන අතර දැනට අතුරු ව්‍යවස්ථා 05 ක් පනවා කටයුතු කරන බව.	අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ පනවා සභාවේ ඇති කටයුතු නීත්‍යානුකූල කර ගත යුතුය.

3.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) පරිසර බලපත්‍රයේ අමතර නියම හා කොන්දේසි අංක 2.2 හා 2.3 පටහැනිව මාසිකව ජනනය වන ටොන් 16 ක පමණ නොදිරන කසල විවෘත භූමියේ බැහැර කර තිබුණි. මේ අනුව නොදිරන කසල විවෘත භූමියේ බැහැර කිරීම තුළින් දැඩි පරිසර හානියක් සිදුවන බැවින් නොදිරන කසල ප්‍රතිචක්‍රීකරණ වැඩපිළිවෙලක් කෙරෙහි සභාවේ කඩිනම් අවධානය යොමුවිය යුතුව පැවතුණි.	යන්ත්‍රෝපකරණ නොමැති බැවින් මෙම කටයුතු එදිනෙදා සිදු කිරීමට නොහැකි වී ඇත. යම් කසල ප්රමාණයක් එක් රැස් වූ පසු එම කසල පස් දමා වැසීම සිදු කරනු ලබන බව.	පරිසර හිතකාමී ලෙස කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් මාසිකව දිරන හා නොදිරන කසල ටොන් 240 ක් හා නොදිරන කසල ටොන් 16 ක් වශයෙන් 2024 වර්ෂයේ දී රු.3,767,211 ක වියදමක් දරා රැස්කර තිබූ අතර දිරන කසල වලින් කොම්පෝස්ට් කිලෝග්‍රෑම් 3500 ක ප්‍රමාණයක් නිෂ්පාදනය කර එම තොගයෙන් කිලෝග්‍රෑම් 2350 ක ප්‍රමාණයක් අලෙවි කර රු.46,000 ක ආදායමක් පමණක් රැස්කර තිබුණි.	රසායනික පොහොර නැවත භාවිතයට ඉඩ දීම මත කාබනික පොහොර සඳහා ඇති ඉල්ලුම අඩු වීම හේතුවෙන් අලෙවිය අඩු විය. කාබනික පොහොර භාවිතය පිළිබඳ මහජනතාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සිදුකර ඉල්ලුම වැඩි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ආදායම් ඉපයීම ඉහළ නැංවීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) 2022 භාණ්ඩ සමීක්ෂණය මගින් උෞන යැයි හඳුනාගත් භාණ්ඩ අයිතම 62 ක් සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුතු නිලධාරීන් හඳුනාගෙන අදාළ භාණ්ඩ සභාව වෙත ගෙන්වා ගැනීමට හෝ අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	නිසි ගබඩා පිළිවෙත් අනුගමනය කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ගබඩා පාලන පිළිවෙත් විධිමත් කිරීම කෙරෙහි සභාවේ අවධානය යොමුවිය යුතුව තිබුණි.

3.3 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශයට අයත් දේපල මත 2011 වර්ෂයේ තක්සේරු මත පදනම්ව වරිපනම් බදු අයකරනු ලබන අතර කාලීනව එම දේපල තක්සේරු කර ඒ මත වරිපනම් බදු අය කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.	2011 වර්ෂයෙන් පසු නැවත තක්සේරුවක් සිදු කිරීම සඳහා තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුවෙන් විටින් විට ඉල්ලීම් කර ඇතත් මෙතෙක් ඒ පිළිබඳව පිළිතුරක් නොලැබී ඇත. නැවත ඉල්ලීම් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	දේපළ කාලීනව තක්සේරු කර ඒ මත ආදායම් රැස් කළ යුතුය.

3.4 වත්කම් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ප්‍රාදේශීය සභාවට අයත් සුසාන භූමි 44 ක හා ක්‍රීඩා පිටි 38 ක් හා අනෙකුත් ගොඩනැගිලි පිහිටි ඉඩම්වල වටිනාකම හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.	ඉදිරියේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	දේපළ වටිනාකම් හඳුනාගෙන නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ආ) ප්‍රාදේශීය සභාව සතු වාහන අයිතම 03 ක වටිනාකම හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.	ඉදිරියේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	වාහනවල වටිනාකම් හඳුනාගෙන නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඇ) සභාව භාරයේ පවතින වාහන 06 ක අයිතිය සභාවේ නමට පවරා ගැනීමට සභාව විසින් කටයුතු කර නොතිබුණි.	UNEP හා අනෙකුත් ආයතන මගින් පරිත්‍යාග කර ඇති වාහන වල විධිමත් පැවරුම් අප ආයතනය සතුව නොමැති බැවින් පැවරුම් සිදු කිරීමට නොහැකි වී ඇති බව.	මෝටර් රථ ප්‍රවාහන කොමසාරිස් විමසා වාහන වල අයිතිය සභාව වෙත පවරා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.5 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට තනතුරු 09 ක නිලධාරීන් 12 දෙනෙකුගේ පුරප්පාඩු පවතින අතර ක්ෂේත්‍ර කම්කරු තනතුරක අතිරික්තයක් පැවතුණි.	විගණනය විසින් දක්වා ඇති පරිදි සේවක පුරප්පාඩු පැවතීමත් ඒ අනුව අප ආයතනයේ කාර්යයන් සිදු කිරීමේදී ගැටළු පැන නැගීම් ඇති වුවද, නැගෙනහිර පළාත් සභාව විසින් මෙම බඳවා ගැනීම් ජරමාද කිරීම මත මෙම ගැටළුව නිරාකරණය කළ නොහැකි වී ඇත.	පුරප්පාඩු සම්පූර්ණ කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) සේවක ණය ලේඛනය අනුව රු.254,155 ක් වටිනා ණය ශේෂ 03 ක් වසර 02 කාලයක ණයකරුවන්ගෙන් හෝ ඇපකරුවන්ගෙන් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	විගණනය විසින් පෙන්වා දී ඇති පරිදි රු.123,060 ක් වටිනා සේවක අත්තිකාරම් ණය මුදල් පී.පී. සමරතුංග මහතාගේ විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීමේ දී අඩු කිරීම් සඳහා දන්වා ඇති අතර සේවය හැර ගිය ආර්. පියතිස්ස යන අය	හිඟ ණය ශේෂ කඩිනමින් අය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

වෙන මේ වන විට නැවත
මේ පිළිබඳව දන්වා යවා
ඇති බවත් ඉදිරියේ දී
අයකිරීම් සිදු කිරීමට අවශ්‍ය
කටයුතු සිදු කරන බව.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 අභ්‍යන්තර විගණනය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 40 වගන්තිය සහ මුදල් රෙගුලාසි 133(1) ප්‍රකාරව අභ්‍යන්තර විගණනය මගින් ආයතනික මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලීන් වැඩිදියුණු කිරීම සහ කාර්යසාධනය ඉහළ නැංවීම සඳහා වූ නිර්දේශ සකස් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කර සෑම අංශයකම කටයුතු ආවරණය වන පරිදි විධිමත්ව සිදුකළ යුතු වුවත් ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.	2024 වර්ෂය සඳහා අභ්‍යන්තර විගණන කමිටු පත් කර සෑම කාර්තුවක් සඳහාම කමිටු වාර්ථා සකස් කර අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කර ඇති බව.	පනත ප්‍රකාරව ආයතනික මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලීන් වැඩි දියුණු කිරීම සහ කාර්ය සාධනය ඉහළ නැංවීම සඳහා වූ නිර්දේශ සකස් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

4.2 විගණන කමිටුව

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
කළමනාකරණ විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ 2009 ජුනි 09 දිනැති අංක DMA/2009(1) දරන අභ්‍යන්තර විගණන මාර්ගෝපදේශ පිළිබඳ වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව සමාලෝචිත වර්ෂයේ සභාව විසින් විගණන සහ කළමනාකරණ කමිටු ස්ථාපිත කර කමිටු රැස්වීම් පවත්වා නොතිබුණි.	විගණනය විසින් පෙන්වා දී ඇති පරිදි අභ්‍යන්තර විගණන කමිටුවක් මෙම වසර සඳහා සක්රීයව ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතින බව.	විගණන හා කළමනාකරණ කමිටුව ආරම්භ කිරීම සහ රැස්වීම් පැවැත්වීමට පියවර ගත යුතුය.

4.3 තිරසාර සංවර්ධන අරමුණු

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2017 අංක 19 දරන තිරසාර සංවර්ධන පනත ප්‍රකාරව තිරසාර සංවර්ධන අරමුණු සහ පරමාර්ථ ලභාකර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය දත්ත රැස්කර එමඟින් අවශ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සැලසීමට සභාව විසින් ප්‍රමාණවත් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.	වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව තිරසාර සංවර්ධන අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව තිරසාර සංවර්ධන පරමාර්ථ සහ අරමුණු ලභාකර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය දත්ත රැස්කර එමඟින් අවශ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සැලසීමට සභාව විසින් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.